

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност
ПРОФЕСОР по професионално направление 3.3. Политически науки (Политология –
политически системи и институции), обявен в ДВ, бр. 25 от 26. 03. 2019 г.

с кандидат доц. дпн Мария Андонова Пиргова

От доц. д-р Татяна Трифонова Томова, катедра Публична администрация, СУ „Св. Климент
Охридски“, научно направление 3.3. Политически науки (Анализ на публични политики)

I. Изследователска и творческа дейност на кандидата.

1. Оценка на монографичния труд

Кандидатката участва в обявения конкурс с монографията „Проблемни полета в политологията“ (Монография, 256 стр. С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2018. ISBN 978-954-07-4562-6) и с 6 статии, публикувани в сборници и научни списания. Представените публикации попадат непосредствено в тематичната област на обявения конкурс и по-специално – на теоретичната политология с акцент върху политическите институции и актуалните проблеми на развитието им.

- **Общо представяне на актуалността и значимостта на монографията.**

Монографията „Проблемни полета в политологията“ очертава основните изследователски въпроси пред актуалната политология. По този начин тя допринася както за развитието на теоретичната политология, така и за подобряването на публичния дебат.

През последните години българската политология се развива бурно, възприемайки и обосновавайки концепции, които имат съществено значение за обществените практики. Действителните обществени процеси протичат така, че практиките много често изпреварват теоретичната наука, която по-скоро ги обяснява, вместо нормативно да ги предписва. Много често българската политология (както и социалната наука като цяло) копира теоретични модели, създадени в и за други обществени условия, без оглед на местния контекст. Монографията на Мария Пиргова формулира изследователски въпроси, пречупвайки традиционната научна проблематика през призмата на съвременните процеси, включително отчитайки особеностите на българския политически живот. Тя включва относително пълен набор от теоретични дилеми, които стоят пред българската социална наука.

За постигането на своята цел монографията стъпва на традиционното знание за политиката (вкл. това на античната философска мисъл), но отчита и неголемия, но все пак съществен принос на

българската политология от 80-те години. Този период от развитието на българската теоретична политология, независимо от идеологическата му обремененост, има важно значение за разбирането на българския контекст. Именно това прави включването му в анализите необходимо.

Съдържанието на монографията може да се използва и като учебник. Тъй като то акцентира върху съвременните теоретични дилеми и очертава актуалната изследователска тематика, използването му при създаването на базисни знания за политиката може да доведе до благоприятни резултати за компетенциите.

Монографията включва теми, които обикновено остават встрани от теоретичната политология. Това особено важи за частта за Социалната държава. Тази проблематика през последните три-четири десетилетия изглежда неактуална както в българската, така и в световната литература. Съществуващите анализи по ред причини изместиха тази проблематика в областта на публичната администрация и на икономическата наука, придавайки ѝ по-скоро управленски характер. От една страна, през последните години се наблюдава връщане към тази проблематика в световната политология поне на равнище идентификация на изследователски проблем. От друга, темата за Социалната държава е силно преплетена с темата за политическото (вкл. електоралното) поведение. В този смисъл „връщането ѝ“ в лоното на политологията има смисъл.

Монографията притежава качества, благодарение на които може да допринесе и за подобряването на политическия дебат в страната. Тя предлага базисни знания, които, разпространени в обществото, могат да повишат компетентността на участниците в него. В момента българският дебат за политиката дори не може да идентифицира проблемите на политическото развитие и действие. Така политиката остава арена за един затворен, често непубличен елит. Възможен път за преодоляването на това неблагоприятно положение е създаването и разпространението на масови знания за политиката. Монографията на Мария Пиргова е важна стъпка в тази посока.

Сериозно предимство на обсъжданата монография е фактът, че, тя включва тези, които се различават от преобладаващата парадигма. Науката е спор. Всяка стимулация на този спор е полезна, защото чрез него се идентифицират нови проблеми и се формулират нови концепции. Оставането в лоното на преобладаващата парадигма е относително лесно състояние. Дързостта да се защитават непопулярни тези, дори когато те изглеждат трудни за доказване, води до откривателство.

- **Оценка на научните и научно-приложните приноси в монографичното изследване.**

Основният принос на монографията на Мария Пиргова е идентификацията на нови, теоретични и изследователски проблеми. Много теми, на които съвременната политология гледа като на готови рецепти, в обсъжданата монография са формулирани като проблем, който отваря полета за ново научно търсене и осмисляне.

Допълнителен принос е включването в тематиката на теоретичната политология на теми, които обикновено се анализират отделно и очертават собствен изследователски периметър: социалната държава и глобализацията. Тези две теми промениха западното общество и поради това промениха и самата политология. Пречупването на традиционната политология (тази от 70-те и 80-те години на XX век) през съвременната проблематика, е подход, който може значително да подобри научните изследвания.

Като принос може да бъде оценен и опитът да се изясни концепцията и да се въведе понятието „редуцирана“ демокрация. Подобни концепции съществуват в литературата, но на тях се гледа като на недоразвитост, или като на опорочаване на модела. Струва ми се, че Мария Пиргова „внося успокоение“ в концепцията, като допуска отклонението да е неизбежно поради приспособяването на модела към специфични условия. Колкото и да е плах този опит, авторката прави преход от една чисто нормативна политология, която предписва модели, към една по-скоро позитивна политология, която разсъждава върху възможни практики.

Като цяло приносите в монографичното изследване са значими и допринасят за развитието на българската теоретична наука в областта на политологията и на политическите институции.

Идентифицираните приноси изцяло са разработени от авторката на монографичното изследване.

- **Познаване на проблема и на литературния материал**

Монографичното изследване е разработено на основата на достатъчна по своя обем, релевантна на изследователския проблем литература. Авторката демонстрира информираност по отношение на научните факти, като в същото време притежава умения за синтез на научно знание.

2. Оценка на приносите в останалите приложени публикации, направени след назначаването на академичната длъжност „доцент“.

Освен с рецензираната монография Мария Пиргова участва в конкурса за академичната длъжност „Професор“ с още 6 публикации. Те са съсредоточени основно върху следните теми: политически идеологии и актуалното им развитие с акцент върху „лявото“; парламентаризъм и правова държава; теоретично осмисляне на глобализацията. Те са публикувани в периода преди написването на монографията „Проблемни полета в политологията“. Подходът на монографията

– проблематизиране на тези, схващани като постулати в политологията, се открива във всичките статии. Качеството на включените в конкурса публикации е на добро научно равнище.

3. Съответствие на формалните критерии и наукометричните индикатори.

Кандидатурата на Мария Пиргова отговаря на всички формални изисквания за получаване на академичната длъжност Професор. Тя има достатъчно публикации, с които не е участвала в други конкурси; цитирана е достатъчно, за да приемем, че е повлияла както на развитието, така и на разпространението на българската политология; участвала е в достатъчно на брой проекти с практическа насоченост; ръководила е успешно завършили докторанти.

Налице е противоречие, което се налага да бъде коментирано. В справката за съответствие с наукометричните показатели, е посочена (и точкувана) монография „Основни на политологията“ от 2013 г., чието съдържание в голяма степен съвпада с това на издадената през 2018 г. монография. Последната е основната публикация, чрез която се обосновава кандидатурата на Мария Пиргова. Сравнението на двете публикации показва, че монографията съдържа преработен текст, който в по-голяма степен обосновава както подхода, така и тезите в нея. Освен това с предходната публикация кандидатката за Професор не е участвала в друга процедура. Това са причините, поради които приемам монографията като основание за кандидатурата.

В същото време смятам, че публикацията от 2013 г. трябва да отпадне от справката за съответствие с наукометричните показатели и да не носи точки, чрез които се доказва съответствието. Дори в този случай обаче, съответствието на минималните изисквания е налице.

4. Оценка на резултатите от участие в изследователски и творчески проекти и приложение на получените резултати в практиката.

Мария Пиргова е ръководила и осъществила 7 научно-изследователски проекта. Те са непосредствено свързани с експертизата ѝ в областта на политическите институции. Има основание да се смята, че те са допринесли за развитие на обществените практики в страната, защото са провеждани в полза на влиятелни участници в процеса на политиките.

II. Учебна и преподавателска дейност.

1. Аудиторна и извън-аудиторна заетост

Преподавателската дейност на Мария Пиргова има съществено значение за създаването на компетенциите на бакалаври и магистри по Политология. Особено ценно е това, че тя води въвеждащи курсове, които предлагат базисни знания и ориентират студентите в специалността.

2. Оценки на студентите.

Оценката на студентите за преподавателската дейност на Мария Пиргова е благоприятна. Тя успява да създаде около себе си кръг студенти, които са привлечени от нейните изследователски теми и научни тези. Кандидатката успешно ръководи магистърски тези.

III. Лични впечатления от кандидата (ако има такива).

Познавам Мария Пиргова от много години. Работили сме заедно в рамките на обществено-политически проекти. Участвали сме в множество дискусии по актуални обществени проблеми. Впечатленията ми са положителни. Мария Пиргова умее да формулира тези и да ги защитава, независимо от разпространените нагласи към тях.

IV. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата.

Това, че кандидатката формулира дилеми в науката е изключително полезно. Мисля, че експертизата ѝ позволява да реши някои от тези научни дилеми. Според мен отвореното поле е това, свързано със Социалната държава, където знанието има нужда от ново развитие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На основата на качеството на научните публикации, както и на мотивираната ѝ дейност като преподавател и участник в публичните политики в страната, подкрепям кандидатурата на доц. д-р Мария Андонова Пиргова за заемане на академичната длъжност Професор по професионално направление 3.3. Политически науки (Политология – политически системи и институции).

Дата: 22 август 2019 г.

Подпис:

Доц. д-р Татяна Томова